

Novi međunarodni standardi interne revizije: Promene međunarodnih standarda i njihova implementacija u javnom sektoru Republike Srbije

OSVRT

DOI: 10.46793/Rev24108297T

Jozefina Beke-Trivunac¹

Emil Živkov²

U organizaciji Ministarstva finansija Srbije – Centralne jedinice za harmonizaciju, uz podršku Programa Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP), u petak, 13. decembra 2024. g. u Beogradu je održan seminar sa ciljem da se interni revizori iz javnog sektora upoznaju sa novim Globalnim standardima interne revizije. Na početku skupa, učesnicima su se obratili Spomenka Vircburger, Centralna jedinica za harmonizaciju i pomoćnik ministra finansija i Fabricio Andreuši, Program Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP). Predavanja na skupu držao je Frensis Nikolson, ekspert.

U uvodnom izlaganju Spomenka Vircburger istakla je da će cela 2025. godina biti posvećena razvoju metodologije za internu reviziju i obuke za interne revizore iz javnog sektora. Interna revizija je deo finansijske kontrole javnih finansija i primena novih standarda će se iskoristiti da se osvetle svi aspekti upravljanja javnim finansijama.

Frensis Nikolson govorio je o izmenama u međunarodnim standardima revizije, ukazujući na činjenicu da je najznačajnija odlika novih standarda povezana sa promenom fokusa. Novi termini i definicije su konkretniji. Novina je i obaveza funkcije interne revizije da donese svoj strateški plan s vizijom, strateškim ciljevima i ključnim pokazateljima uspešnosti svog poslovanja. Adekvatno obezbeđena resursima i pravilno pozicionirana, funkcija interne revizije usvaja i primenjuje strategiju kojom podržava uspeh organizacije.

Posmatrano u formalnom smislu, novi Globalni standardi interne revizije (umesto dosadašnjih Međunarodnih standarda) neposredno povezuju principe interne revizije i same standarde. Standardi se sastoje od pet poglavlja, tzv. domena i imaju uticaj na zakone, pravilnike i aktivnosti povezane sa obukom internih revizora u javnom sektoru Republike Srbije (Slika 1). Prvi domen bavi se svrhom interne revizije a drugi domen obuhvata etiku i profesionalnost. Treći domen bavi se upravljanjem funkcijom interne revizije, četvrti se bavi rukovođenjem funkcijom interne revizije, a peti samim izvođenjem interne revizije.

¹ ALFA BK Univerzitet, Beograd, Srbija.
E-mail: emil.zivkov@gmail.com
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-7394-7006>

✉ Autor za korespondenciju

² TRANSNAFTA AD, Pančevo, Srbija.
E-mail: emil.zivkov@gmail.com
ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0002-6546-0297>

Pet domena	Republika Srbija
• Domen I: Svrha interne revizije • Domen II: Etika i profesionalizam • Domen III: Upravljanje organizacijom funkcije interne revizije • Domen IV: Upravljanje funkcijom interne revizije • Domen V: Obavljanje poslova interne revizije	• Zakon o budžetskom sistemu: Zahtevi javnog sektora za internu reviziju • Pravilnik o internoj reviziji: Organizacija interne revizije • Priručnik o internoj reviziji: Kako vršiti interne revizije • Sertifikacija: Početne veštine potrebne za vršenje interne revizije • Obuka: Održavanje i usavršavanje kompetencija

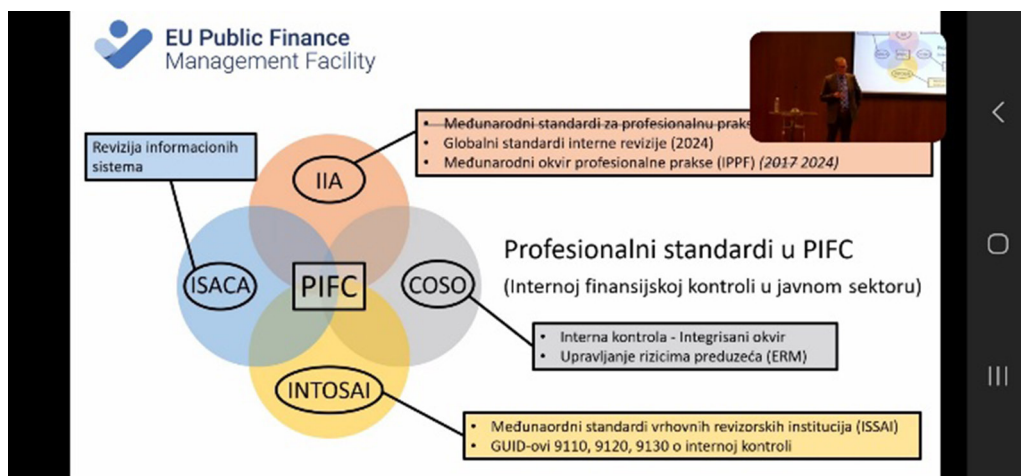
Slika 1. Povezanost Globalnih standarda interne revizije i regulatornog okvira interne revizije u javnom sektoru Republike Srbije

Posebno je istaknuto da se u Prvom Domenu, u novoj definiciji interne revizije, zamenjuju reči „nezavisna i objektivna **aktivnost** uveravanja i **konsultovanja**“ rečima „nezavisna i objektivna **usluga** uveravanja i **savetovanja**“ „namenjena da doda vrednost...“, čime se dodatno povećava značaj savetodavnih usluga koje svojoj organizaciji pružaju interni revizori. Kao značajne vrste savetodavnih usluga navedene su sledeće usluge: unapređenje poslovnih procesa, kontinuirano praćenje, kontrola i/ili samoprocena rizika, forenzička revizija, obuka o upravljanju i etici, pregled internih kontrola, obuka o internim kontrolama, tranzicione aktivnosti, i dr.

Poseban osvrt je dat i na Drugi Domen Globalnih standarda interne revizije – Etika i profesionalizam. Ovaj domen praktično zamenjuje do sada postojeći „Etički kodeks“. Domen II pored ranije postojećih principa: integriteta, objektivnosti, kompetentnosti i poverljivosti, sada obuhvata još i primenu **principa dužne pažnje**. Novi zahtevi se odnose pre svega na: iskazivanje profesionalne hrabrosti, prijavljivanje ponašanja koja nisu u skladu sa etičkim očekivanjima, potrebne kompetencije, sticanje znanja o Globalnim standardima interne revizije, profesionalni skepticizam, upravljanje rizikom od odavanja ili obelodanjivanja informacija i dr.

Prvi put, u standardima je prepoznata specifičnost njihove primene u javnom sektoru i prvi put se koristi pojam „javni interes“. Standardi interne revizije ukazuju na to da interna revizija ima ključnu ulogu u jačanju sposobnosti organizacije da služi javnom interesu, što, zauzvrat, jača poverenje javnosti u organizaciju. Definicija – Javni interes: „obuhvata društvene i ekonomske interese i opštu dobrobit za društvo i organizacije koje deluju u tom društvu (uključujući poslodavce, zaposlene, investitore, poslovnu i finansijsku zajednicu, klijente, kupce, regulatore i javnu upravu). Pitanja u vezi sa javnim interesom treba da uzmu u obzir i etiku, pravičnost, kulturne norme i vrednosti i potencijalne nejednake uticaje na određene pojedince i podgrupe u društvu“. Pored navedene definicije, predavač Nikolson je još istakao da se svakako mora uvažiti činjenica da postoji značajan uticaj politike na internu reviziju u javnom sektoru.

Značajan deo izlaganja odnosio se na razmatranje uticaja izmena međunarodnih standarda interne revizije na pravni i metodološki okvir interne finansijske kontrole u javnom sektoru (PIFC) Republike Srbije i planirani vremenski okvir za uvođenje novih međunarodnih standarda interne revizije u javni sektor Republike Srbije (pravni i metodološki okvir, prezentacija i obuke). Profesionalni standardi za potrebe PIFC-a svakako moraju da obuhvate i druge Standarde koji se primenjuju u okviru PIFC-a, kao što je prikazano na Slici 2.

Slika 2. Međusobna povezanost standarda koji se primenjuju u okviru PIFC-a u Republici Srbiji

Analizom trenutnog stanja razvijenosti PIFC-a u Republici Srbiji, može se konstatovati da je na osnovu uočenog odstupanja sadašnje regulative od novih standarda interne revizije, a radi njihove implementacije, potrebno izvršiti određeni broj korekcija tokom narednog perioda, što je prikazano na Slici 3.

Instrument	Procena odstupanja
Zakon o budžetskom sistemu	Minimalno
Pravilnik o Internoj reviziji (IR)	Značajno
Pravilnik o Internoj kontroli (IK)	Minimalno
Priručnik za IR	Značajno (posebno prvi deo)
Priručnik za IK	Minimalno
Pravilnik o sertifikaciji za IR	Minimalno
Resursi za obuku	Umereno

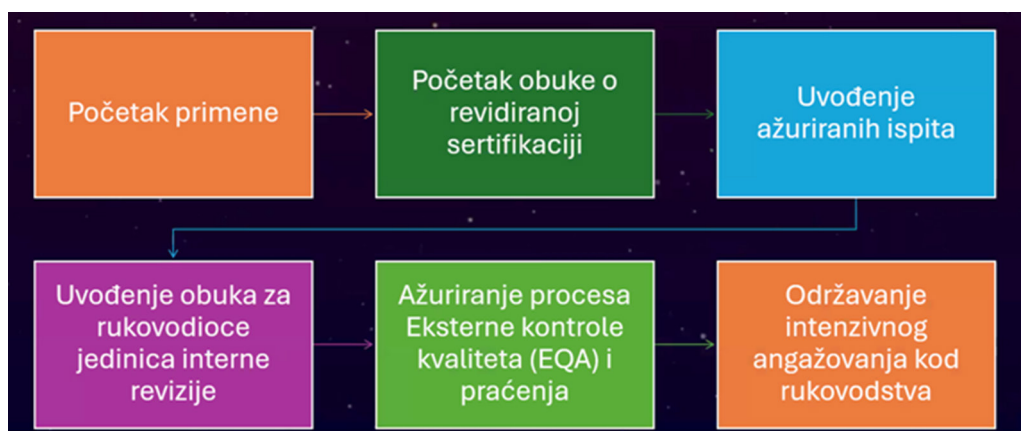
Slika 3. Obim korekcija koje su potrebne radi usaglašavanja aktuelne regulative interne revizije u javnom sektoru Republike Srbije

Preliminarni strateški plan implementacije ovih novih Globalnih standarda interne revizije **aktivnosti** obuhvata predložene radnje za period od naredne tri godine. Glavne aktivnosti u 2025. godini odnose se na ažuriranje pravnog i metodološkog okvira interne revizije u javnom sektoru, upoznavanje rukovodilaca entiteta u javnom sektoru sa zahtevima novih standarda i obuku internih revizora, što je prikazano na Slici 4.

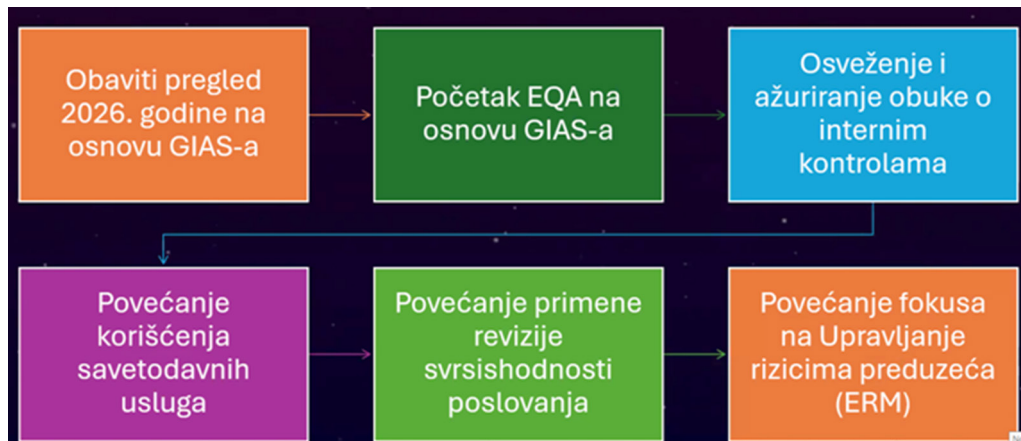
Slika 4. Predloženi strateški plan implementacije novih standarda interne revizije u 2025. godini

Početak primene novih Globalnih standarda interne revizije u javnom sektoru, početak obuke po revidiranoj sertifikaciji i ažurirani proces eksterne kontrole, planirani su za 2026. godinu, što je prikazano na Slici 5.

Slika 5. Predloženi strateški plan implementacije novih standarda interne revizije u 2026. godini

U 2027. godini očekuje se da funkcija interne revizije dostigne svoj pun mandat i započne sa revizijama svrsishodnosti poslovanja, što je prikazano na Slici 6.

Slika 6. Predloženi strateški plan implementacije novih standarda interne revizije u 2027. godini

Skup je održan u prijatnom ambijentu hotela Metropol, u hibridnoj formi (uživo i onlajn), uz prisustvo više od 300 učesnika.

New International Standards for Internal Auditing: Changes to International Standards and Their Implementation in the Public Sector of the Republic of Serbia

Jozefina Beke-Trivunac¹

Emil Živkov²

A seminar organized by the Ministry of Finance of Serbia – Central Harmonization Unit, with the support of the United Nations Development Program (UNDP), was held on Friday, December 13, 2024, in Belgrade. The seminar aimed to familiarize internal auditors in the public sector with the new Global Standards for Internal Auditing.

At the beginning of the event, the participants were addressed by Spomenka Vircburger from the Central Harmonization Unit and Assistant Minister of Finance, as well as Fabrizio Andreucci from the United Nations Development Program (UNDP). The seminar's lecture was delivered by Francis Nicholson, an expert in the field.

In their introductory remarks, Spomenka Vircburger emphasized that the entire year 2025 would be dedicated to developing methodologies for internal auditing and training internal auditors in the public sector. Internal auditing is a part of public financial management control, and the application of new standards will serve to highlight all aspects of public financial management.

Francis Nicholson spoke about the changes in international auditing standards, pointing out that the most significant feature of the new standards is their shift in focus. The new terms and definitions are more specific. A key novelty is the obligation for internal audit functions to develop a strategic plan, including a vision, strategic objectives, and key performance indicators for their operations. Properly resourced and correctly positioned, the internal audit function adopts and implements strategies that support the organization's success.

From a formal perspective, the new Global Standards for Internal Auditing (replacing the previous International Standards) directly connect the principles of internal auditing with the standards themselves. The standards are divided into five chapters, or so-called domains, and influence laws, regulations, and training activities for internal auditors in the public sector of the Republic of Serbia (Figure 1). The first domain addresses the purpose of internal auditing; the second domain covers ethics and professionalism. The

¹ ALFA BK University, Belgrade, Serbia.
E-mail: jozefina.beke@alfa.edu.rs
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-7394-7006>

✉ Corresponding Author

¹ TRANSNAFTA AD, Pančevo, Serbia.
E-mail: emil.zivkov@gmail.com
ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0002-6546-0297>

third domain deals with the management of the internal audit function, the fourth focuses on the leadership of the internal audit function, and the fifth addresses the execution of internal audits.

Pet domena	Republika Srbija
• Domen I: Svrha interne revizije • Domen II: Etika i profesionalizam • Domen III: Upravljanje organizacijom funkcije interne revizije • Domen IV: Upravljanje funkcijom interne revizije • Domen V: Obavljanje poslova interne revizije	• Zakon o budžetskom sistemu: Zahtevi javnog sektora za internu reviziju • Pravilnik o internoj reviziji: Organizacija interne revizije • Priručnik o internoj reviziji: Kako vršiti interne revizije • Sertifikacija: Početne veštine potrebne za vršenje interne revizije • Obuka: Održavanje i usavršavanje kompetencija

Figure 1. The Connection Between the Global Standards for Internal Auditing and the Regulatory Framework for Internal Auditing in the Public Sector of the Republic of Serbia.

It was particularly emphasized that in the First Domain, the new definition of internal auditing replaces the phrase “Independent and objective assurance and **consulting activity**” with “Independent and objective assurance and **advisory service**” aimed at adding value, thereby further highlighting the importance of advisory services provided by internal auditors to their organizations. Significant types of advisory services mentioned include process improvement, continuous monitoring, risk control and/or self-assessment, forensic auditing, training on governance and ethics, review of internal controls, training on internal controls, transitional activities, and others.

Special attention was also given to the Second Domain of the Global Standards for Internal Auditing, Ethics and Professionalism. This domain essentially replaces the previously existing “Code of Ethics.” In addition to the previously established principles of integrity, objectivity, competence, and confidentiality, Domain II now also includes the application of the **principle of due care**. The new requirements primarily focus on demonstrating professional courage, reporting behaviors that do not align with ethical expectations, acquiring the necessary competencies, gaining knowledge of the Global Standards for Internal Auditing, exercising professional skepticism, managing the risk of disclosing or leaking information, and other related aspects.

For the first time, the standards recognize the specific aspects of their application in the public sector, and the term “public interest” is introduced. Internal auditing standards emphasize that internal auditing plays a crucial role in enhancing an organization’s ability to serve the public interest, which, in turn, strengthens public trust in the organization.

Definition of Public Interest: “Public interest encompasses social and economic interests and the general well-being of society and the organizations operating within it (including employers, employees, investors, the business and financial community, clients, customers, regulators, and public administration). Issues related to public interest should take into account ethics, fairness, cultural norms and values, and potential unequal impacts on specific individuals and subgroups within society.” In addition to this definition, lecturer Nicholson emphasized the need to acknowledge the significant influence of politics on internal auditing in the public sector.

A significant portion of the presentation was devoted to examining the impact of changes to the global standards for internal auditing on the legal and methodological framework for Public Internal Financial Control (PIFC) in the public sector of the Republic of Serbia. It also addressed the planned timeline for introducing the new international standards for internal auditing into Serbia’s public sector, including the legal and methodological framework, presentations, and training sessions. Professional standards for PIFC must certainly incorporate other Standards applied within the PIFC framework, as shown in Figure 2.

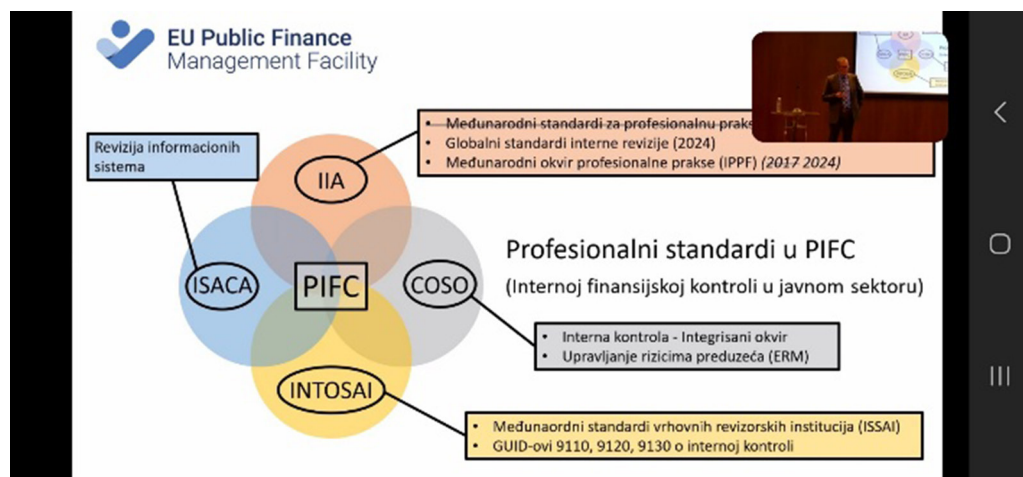

Figure 2. Interconnectedness of standards applied within PIFC in the Republic of Serbia.

Through the analysis of the current development of PIFC in the Republic of Serbia, it can be observed that based on the identified deviations between the current regulations and the new internal audit standards, a number of corrections need to be made during the upcoming period, as shown in Figure 3.

The preliminary strategic plan for the implementation of these new Global Standards for Internal Auditing covers proposed actions for the next three years. The main activities in 2025 include updating the legal and methodological framework for internal auditing in the public sector, familiarizing entity leaders in the public sector with the requirements of the new standards, and training internal auditors, as shown in Figure 4.

Instrument	Procena odstupanja
Zakon o budžetskom sistemu	Minimalno
Pravilnik o Internoj reviziji (IR)	Značajno
Pravilnik o Internoj kontroli (IK)	Minimalno
Priručnik za IR	Značajno (posebno prvi deo)
Priručnik za IK	Minimalno
Pravilnik o sertifikaciji za IR	Minimalno
Resursi za obuku	Umereno

Figure 3. Scope of corrections needed to align the current regulatory framework for internal auditing in the public sector of the Republic of Serbia.

Figure 4. Proposed strategic plan for implementing new internal audit standards in 2025.

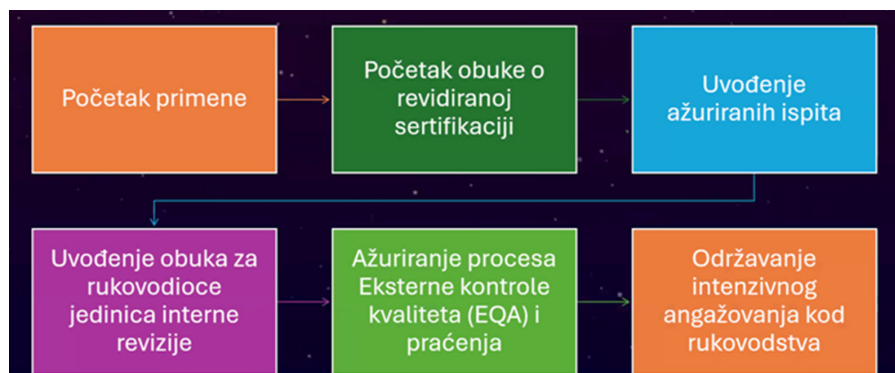

Figure 5. Proposed strategic plan for implementing new internal audit standards in 2026.

The implementation of the new Global Standards for Internal Auditing in the public sector, the start of training for re-certified certification, and the updated external control process are planned for 2026, as shown in Figure 5.

In 2027, the internal audit function is expected to fully achieve its mandate and begin performance audits, as shown in Figure 6.

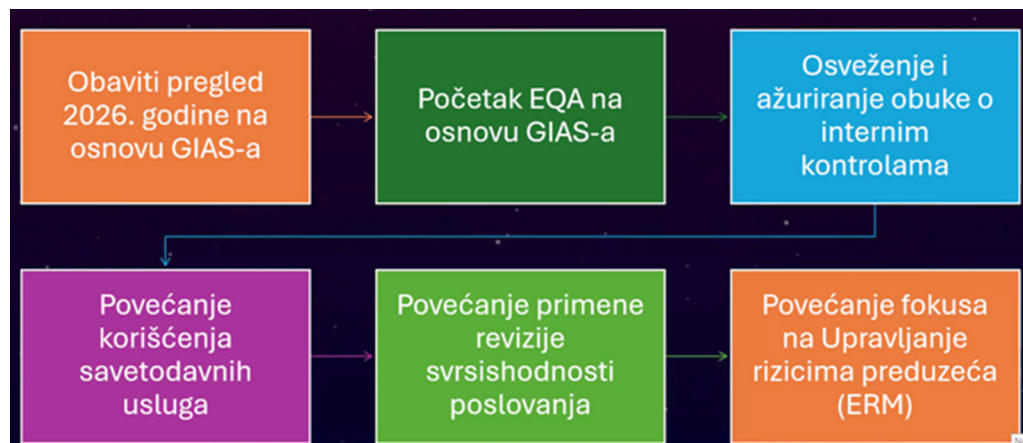

Figure 6. Proposed strategic plan for implementing new internal audit standards in 2027.

